

Perspektiva hrvatskog elektroenergetskog sektora u posljednje vrijeme stagnira, bez obzira ili čak baš i zbog toga što još postoji mogućnost za odobravanje izgradnje nove termoelektrane na ugljen.

Plomin C, velika termoelektrana na ugljen čiju gradnju planira Hrvatska elektroprivreda, prošli je tjedan u javnosti opet izazvala raspravu. Nakon svih prijevora oko ekoloških okolnosti vezanih uz taj projekt, naime, međunarodna Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) donijela je zaključke o ograničenju financiranja opreme za ugljenske termoelektrane preko kreditnih agencija. Time će doći do prekida čak 85 posto aktualnih projekata gradnje u svijetu, što svjedoči o zaokretu u korištenju ekološki manje prihvatljivih energenata.

Planirana termoelektrana HEP-a u Istri, međutim, ipak se svrstava u kategoriju onih koje, prema proizvodno-tehničkim karakteristikama pripadajućih kotlova, zahtijevaju najoštrije postrožene ekološke standarde. Oni su u radu s ugljenom izuzetno važni, zbog ostataka koji zagađuju okoliš. A to znači da bi njezino subvencioniranje moglo biti odobreno; radi se inače o zajedničkom projektu HEP-a i japanske kompanije Marubeni. Upravo japanski partner odabran je zbog prilično izgledne mogućnosti da mu se za ovu svrhu otvori kreditna linija od razvojne banke u njegovoj matičnoj zemlji. Dojam je i da bi suradnja s Japanom lakše mogla odoljeti pritiscima poput onog koji su ekološki aktivisti vršili na druge moguće suradnike HEP-a iz Europe, kao što su francuski Société Générale i Crédit Agricole.

„HEP se jednostavno orijentira prema mogućim izvorima financiranja, tako je i s Marubenijem“, kaže ona, „budući da ni HEP niti hrvatska država sami nemaju dobar kreditni rejting. I čini mi se da im je to osnovno ograničenje i da nije presudno o kojem se energentu radi, o ugljenu ili plinu“. Nadalje, mogli smo čuti od naše sugovornice, problem je i u tome što je u slučaju HEP-a riječ o kompaniji koja je navikla raditi velike, centralizirane projekte, pa je njezin razvoj temeljen na različitim obnovljivim izvorima energije u ovom trenutku zacijelo presložen izazov za nju: „Država je pritom zapustila vođenje tog sektora, o njemu se vremenom brine sve manje ljudi koji su povrh svega i loše plaćeni“.

Pojednostavljeno opisano, Hrvatska bi se teoretski mogla upustiti u razvoj obimnih npr. vjetroenergetskih projekata koji bi bili u državnom vlasništvu, naročito s obzirom na činjenicu da je HEP već raspolagao istraživanjima o najboljim lokacijama za tu namjenu. Ali, država je napustila tu priliku, a vrijednim podacima se koruptivno okoristio jedan od bivših menadžera ove kompanije, razvivši unosni privatni biznis na preuzetoj osnovi. U međuvremenu je ograničen i prostor za budući razvoj sličnih javnih kapaciteta, zbog stajališta EU-a koji potiče liberalizaciju tržišta.

Hrvatska je stoga javnim sredstvima poticala razvoj privatnih proizvođača energije iz

alternativnih izvora kao što su vjetar, sunce ili biomasa, dok samoj državi uslijed EU-ograničenja izmiče gradnja novog proizvodnog potencijala. Pritom pad spomenutog kreditnog rejtinga dodatno smanjuje razvojnu perspektivu države, za razliku od situacije u dobrostojećim zemljama, a iz takve se silazne putanje stoga i jako teško skreće u neki novi progres. Energetska neovisnost Hrvatske postaje sve nedostižnijim ciljem, i zasad se ne vidi što bi to moglo efikasno promijeniti.

Ukupna situacija, gdje se posljednjih godina još nekako i držao korak s razvojem privatnih elektrana, ide nagore. „Sektor obnovljivih izvora energije mijenja se od početka iduće godine i ukida se dosadašnji sustav poticaja. Nema razloga da se na jednostavan način ne potiču mala postrojenja na obnovljive izvore energije, primjerice sunčane elektrane malih snaga, ali doslovce nema tko napisati odgovarajuće podzakonske akte“, zaključila je Božićević-Vrhovčak ovu sumornu priču o stagniranju elektroenergetske situacije u Hrvatskoj. Dodajmo za kraj još i da smo o svemu rečenom uputili više pitanja i HEP-u, ali nismo dobili odgovore unatoč višekratnim najavama da ćemo ih blagovremeno primiti.

izvor: dw.com